

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

МАТЕРІАЛИ

науково-практичної конференції
викладачів, аспірантів та студентів
Сумського НАУ

(20-24 квітня 2015 р.)

ТОМ I

УДК 631.4(477.52-25(06))

*Рекомендовано до друку Вченою радою Сумського національного аграрного університету
(протокол №10 від 27.04.2015 р.)*

Редакційна колегія:

Маслак О.М., к.е.н., доцент
Данько Ю.І., к.е.н., доцент
Ксенофонтова М.М., к.е.н., доцент
Михайліченко М.А., к.і.н.
Хмельничий Л.М., д.с.-г.н., професор
Касяненко О.І., д.вет.н., доцент
Душин В.В., к.т.н., доцент
Масік І.М., к.с.г.н., доцент
Гриньова Д.В., к.с.-г.н., доцент
Шелудченко В.В., к.т.н.

М 34 Матеріали науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського НАУ (20-24 квітня 2015 р.). – В 3 т./Т.І. – Суми, 2015. – 359 с.

У збірку увійшли тези доповідей науково-практичної конференції викладачів, аспірантів та студентів Сумського національного аграрного університету.

Для викладачів, студентів, аспірантів інших навчальних закладів.

Відповідальність за точність наведених фактів, цитат та ін. лягає на авторів опублікованих матеріалів. Передрук матеріалів з дозволу редакції.

Друкується в авторській редакції

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ПРИРОДНОГО ТА ТЕХНОГЕННОГО ХАРАКТЕРУ

Мартиненко В.О., к. держ. упр., доцент

Черніговець К. В., студ. 5 курсу ДВНЗ «УАБС НБУ», спец. «Фінанси і кредит»

Забезпечення стабільної техногенної та природної безпеки є основною складовою цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, а також елементом державної безпеки, що є найважливішою функцією органів державної влади та суб'єктів господарювання.

Загальноприйнятою у світовій практиці мірою небезпеки для життєдіяльності населення, функціонування об'єктів економіки є ризик, який є ключовою ланкою визначення рівня небезпеки. Застосування показника ризику дозволяє порівнювати дію шкідливих і небезпечних чинників різної природи і різного виду, визначати з урахуванням внеску кожного окремого чинника інтегральний ступінь небезпеки будь-якого об'єкту, системи, діяльності, процесу тощо.

Аналіз надзвичайних ситуацій за останні п'ять років свідчить про стійку тенденцію зменшення загальної кількості надзвичайних ситуацій, що в свою чергу говорить про тенденції до зменшення рівня техногенної та природної небезпеки. В той же час рівень ризиків виникнення надзвичайних ситуацій та ризиків збитків залишається на досить високому рівні, що потребує значних витрат коштів з державного бюджету. Тому, для зниження ризику виникнення надзвичайних ситуацій природного та технологічного характеру необхідно розробити на державному рівні довгострокову стратегію управління ризиками надзвичайних ситуацій.

Загалом, за своїм характером управління ризиками є комплексним, має дві складові, техногенну і природну, і спрямоване на зниження інтегрального ризику, обумовленого спільною дією небезпечних техногенних і природних чинників.

Управління ризиками надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру має розглядатися як невід'ємна частина державної політики національної безпеки і соціально-економічного розвитку держави.

Здійснення управління ризиками надзвичайних ситуацій неможливе без визначення основних принципів, на яких вона має базуватися, а саме:

– принцип прийнятності ризику, який полягає у досягненні у державі обґрунтованих нормативних значень ризиків для населення, навколишнього природного середовища та об'єктів економіки;

– принцип превентивності передбачає максимально можливе і завчасне виявлення небезпечних значень параметрів стану, які створюють загрозу виникнення надзвичайних ситуацій;

– принцип мінімізації ризику, згідно з яким ризик надзвичайної ситуації необхідно знижувати настільки, наскільки це можливо;

– принцип адресності, який полягає в тому, що ризиком повинен управляти той, хто його створює;

– принцип обов'язковості інформування, полягає в тому, що кожний суб'єкт управління ризиком зобов'язаний регулярно надавати органам державної влади та місцевого самоврядування реальні значення ризиків.

Складовими управління ризиками повинна бути ідентифікація та моніторинг параметрів джерел небезпек, оцінка поточного значення ризику з урахуванням реальних параметрів, порівняння поточного значення ризику з прийнятним, визначення заходів щодо зменшення ризику, вплив на параметри джерел небезпек, оцінка результативності вжитих заходів.

Ефективність і контрольованість процесу управління ризиками надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру у державі має забезпечуватись розгалуженою інфраструктурою механізмів регулювання яка включає нормативно-правові, організаційно-адміністративні, інженерно-технічні, економічні та інші методи регулювання.

Основними напрямками державної політики з питань управління ризиками є:

• формування нормативно-правової бази з техногенної та природної безпеки на основі єдиних принципів управління ризиками та гармонізація її з вимогами Європейського Союзу;

• запровадження нормування ризиків та застосування відповідних норм в механізмах державного регулювання безпеки;

• розширення сфери досліджень та розробок методів, моделей, методик аналізу та оцінки ризиків виникнення надзвичайних ситуацій;

• розвиток загальної технології управління безпекою на основі ризик-орієнтованого підходу;

• удосконалення системи моніторингу небезпечних техногенних об'єктів і природних процесів в напрямі забезпечення інформаційної бази для оцінки ризиків надзвичайних ситуацій тощо[1].

Таким чином, розроблення стратегії управління ризиками надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру, пов'язано із значними наслідками від їх виникнення. Пріоритетним напрямом стратегії управління ризиками має бути не тільки зниження ймовірності виникнення надзвичайних ситуацій, а й зменшення розмірів можливих втрат від них.